

„DIMINEAȚA POETICEASCĂ” A LUI IOAN CANTACUZINO
(1757–1828)

Acad. Eugen Simion *

Poezia ca „oareșcare răsfățare a chibzuirii”.
„Au întrupat nentrupiri” și „au iconit nevediri”.

„Toate acestea s-au făcut mai mult pentru petrecere dă
vreme și nu cu gând a fi lucruri pă placul multora, sau
cu gând de a vesti o osteneală cu toată săvârșirea
meșteșugului poeticesc, scriitorul petrecând ceasurile
sale cele netrebnice în oareșcare răsfățare a chibzuirii”.

Mai tânăr cu 17 ani decât Ienăchiță Văcărescu (1740–1797) și mai în vârstă cu 21 decât Costache Conachi (1778–1848), polcovnicul Ioan Cantacuzino (1757–1828), înnobilit de Ecaterina a II-a cu titlul de cneaz și milistovit, totodată, cu o moșie (Cantacuzina) pe malul Bugului, a tradus din Marmontel, Metastasio și „tocmai după ovrei[i]e” din *Cântarea Cântărilor*. Tot el a tălmăcit o „dimineață poeticească” – transpunere liberă după *Description poetique du matin* de Cardinalul Fr.-J. de Bernis și, prin intermediu francez al lui Silhoutte, *An Essay on Man (Cercare asupra omului, 1807)* de Alexandru Pope, socotită prima traducere din engleză în limba română. I se atribuie, de asemenea, și prima traducere din Jean-Jacques Rousseau (*Narchis sau Îndrăgostitul dă însuș de sine, 1794*) și din Montesquieu (*Ismenia istorie din partea Răsăritului, 1794*), precum și niște *Stihuri după italienește* din Metastasio, probabil, din care mai traduce o *Eleghie* și o canțonetă – *La Partenza*. „După franțozește” transpune în română și versuri din preromanticul englez Thomas Gray – cu mențiunea că „pricina acestor stihuri este din mitologie”. În fine, din *Romances* de Marmontel reproduce sub titlul *Poveste*, poemul *Daphne*, iar din Florian – *Nume Pompilius, al doilea crai al Romii*. Sunt primele ecouri preromantice occidentale în literatura noastră, la confluența cu clasicismul și tradițiile, puternice la noi în acest timp, ale liricii erotice ale lui Anacreon.

Marele spătar Ioan Cantacuzino, fiul clucerului Răducanu și al domniței Ecaterina – fiica domnitorului Moldovei, Ioan Mavrocordat, este semnalat mai întâi de Nicolae Bălcescu în „Magazin istoric pentru Dacia” (1845) și identificat târziu (în 1959) de Gh. Ivănescu și N.A. Ursu cu misteriosul I. C., care, în afara tălmăcirilor semnalate mai înainte, a compus și 22 de poezii (*Poezii noo*) dintre

* Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, al Academiei Române.

care 14 sunt originale, ne asigură cei care au cercetat acest caz¹. *Poezii noo*, alcătuite de I.C., ar fi fost publicate între 1792 și 1796, la Dubăsari sau Movilău. Este, așadar, până la proba contrară, primul volum de poezie originală tipărit în limba română, după *Cânteci câmpenești cu glasuri românești. Făcute de un holtei câmpian pentru voia fetelor, nevestelor și celorla cui se potrivesc și cu alții se izbesc*, tipărite la Cluj, în 1768, din care Anton Pann a reținut, în *Spitalul amorului* (1852), cinci cântece de lume. Ce valoare literară au aceste stihuri satirice, erotice, reflexive, văicărețe, idilice ale lui I.C., atinse, totuși, de duhul înnoitor al veacului, compuse într-o limbă „prea puțină”, cum și recunoaște autorul într-o tânguitoare *Răsuflare?*:

„Limba noastră prea puțină
Nu-i a nimui proastă vină,
Căci însoață rău cuvântul
În pârlejul ce dă gândul.
Mai cu vreme, și cine știe,
Prisosire poate să vie,
Că scriitorii împodobesc
Limba, patria-și slăvesc.
Fie această acuș cercare
Mustră altor spre-ndemnare”.

Versurile, comparabile – prin temă și profetismul lor mai temperat – cu acelea ale lui Ienăchiță Văcărescu, sunt precedate de un elogiu adus poeziei ca expresie a *firii* și *chibzuirii* înalte a unui popor. Cu semn, am zice azi, al civilizației și al culturii unei nații. Cneazul Ioan Cantacuzino pune această idee în limba lui „prea puțină”, suficient de bogată, totuși, pentru a numi ceea ce este propriu genului liric, și anume „a întrupa nentrupiri” și „a iconi nevediri”. Două sintagme poetice, trebuie să recunoaștem, frumoase, memorabile, bine meșteșugite de un orfevru de pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea românesc. Polcovnicul are în mod cert darul limbii și intuiția stilului figurat, ca dovadă că, explicându-și într-un loc stihurile *tălmăcite după franțozește*, ține să precizeze că autorul „grăiește tot cu metaforuri și prin mitologie”. Măcar pentru aceste două formule bine găsite („au întrupat nentrupiri” și „au iconit nevediri”) merită a fi reținut în istoria literaturii române. Dar există în *Poezii noo* și alte versuri notabile, dacă le comparăm, bineînțeles, cu ceea ce oferă, în limba română, epoca. Iată cum laudă Ioan Cantacuzino folosul stihurghiei în viața unui neam:

„Verge neam ce-n lume vie
Are îndemn la stihurghie

¹ În 1993 Andrei Nestorescu a scos volumul *Poezii nouă* de Ioan Cantacuzino, în cadrul Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”. Ulterior a fost imprimată ediția Ioan Cantacuzino, *Poezii noo di I.C.* Ediție critică, studiu introductiv, note, variante, comentarii, glosar și bibliografie de Ion Nuță, Tipografia Moldova.

Și sălbatec încă cântă,
 Firea însă lui cuvântă,
 Iar noroade pricepute
 Au fătat cu multe cute
 Chibzuirea lor cea-naltă
 Dând poeziii drum dă saltă
 Piste munți, pântre flori,
 Piste ape, pântre nori.
 Au întrupat nentrupiri,
 Au iconit nevederi,
 Firea și cu meșteșugirea
 Ei au făcut o clătire”.

Câteva construcții stilistice sunt notabile în aceste stihuri împleticite, cu parfum vechi, muntenesc, de epocă: mai întâi ideea că orice neam are vocație pentru poezie („are îndemn la stihurghie”) și că *firea* lui înaltă, oricât de sălbatic (necivilizat, „nepriceput”) ar fi, este capabilă „să cuvânte”, adică *să făteze*... „A făta”, nu-i greu de dedus, este a da față, a înfățișa, a crea, a izvodii... A făta „cu multe cute / Chibzuirea ... cea-naltă” a popoarelor pricepute, cultivate este, dar, misia dintâi a poeziei. *Chibzuirea cea-naltă* poate fi tradusă prin spiritul unui neam, modul lui de a gândi și a vedea lumea, dar chibzuința cea-naltă poate fi interpretată și ca știința, talentul unei nații pricepute de a „întrupa nentrupiri” și de „a iconi nevederi”, adică de a cunoaște meșteșugul poeticesc, *a grăi în metaforuri*. Să facă (*să făteze*) altfel zis, poezie, să cuvânte. Poemul *Răsuflare* din care am citat cele două fragmente poate fi considerat, așadar, ca și *Testamentul* lui Ienăchiță Văcărescu, arta poetică a acestui spătar aventuros, cu firea lirică și, după cum se va vedea, cu spiritul deschis spre ironie și chiar spre satiră. El are dificultăți cu limba și se plânge că gândul său („pârlejul ce-l dă gândul”) nu este totdeauna însoțit, cum s-ar cuveni, de cuvântul potrivit... Nu-i cu toate acestea disperat, are o nădejde că această conjugalitate armonioasă se va împlini într-o zi:

„Mai cu vreme, și cine știe,
 prisosire poate să vie”...

Din testamentul literar al cneazului Cantacuzino nu lipsește nici ideea datoriei patriotice. Cea dintâi, în această ordine de fapte, este datoria scriitorului de a *împodobi limba* și de a slăvi patria. În acest sens, avertizează el, merge „această acuș cercare” a sa spre a fi îndemn altora. Fără a avea cursivitatea și muzicalitatea *Testamentului* lui Ienăchiță Văcărescu și, din nefericire, fără să intre la timp în circuitul literaturii, arta poetică a lui Ioan Cantacuzino merită a fi reținută nu numai pentru încercarea de a forța limba *să întrupeze nentrupări* și *să iconască nevederi* (încă o dată: superbe vorbe, inspirate expresii pentru a sugera meșteșugul poeticesc!), dar și pentru ideea că poezia este „oareșcare răsfațare a chibzuinții”, cum scrie el în *Predoslovie*, adică o bucurie a spiritului, o osteneală plăcută, în

fine, o petrecere cu cuvinte, nu pentru alții, ci doar pentru sine. Dar dacă este o bucurie, un răsfaț estetic pentru sine nu este, ipso facto, și un răsfaț, o bucurie estetică pentru alții? Modest sau, poate mai aproape de adevăr, orgolios modest, poetul cneaz, sincronizat cât de cât cu sensibilitatea literară occidentală, nu vrea să-și pună în evidență osteneala de a scrie („săvârșirea meșteșugului poeticesc”), ci doar să sugereze modul hedonist în care își petrece timpul („toate acestea s-au făcut mai mult pentru petrecere decât vreme”), adică petrecerea timpului cu lucruri frumoase și gratuite. Sau poate lucruri ce sunt frumoase pentru că sunt gratuite... Cu alte vorbe, poezia are și un caracter ludic, nu-i numai un chin, o osteneală, este înainte de toate o *răsfațare chibzuită*, zice el. O răsfațare care recuperează (exprimă, sugerează) „ființa tinereților”. Iscusit, bine ticluit, meșteșug poeticesc ne promite, așadar, acest om de arme în *Predoslovia* stihurilor sale noo, „pă limba românească” și cu închipuirea poeticelor vechi:

„Unele dânr-aceste stihuri sânt tălmăcite după limbi streine, iar altele alcătuite dânr nou pă limba rumânească și cel mai ades tot drept închipuirea celor vechi poetici. Toate acestea s-au făcut mai mult pentru petrecere decât vreme și nu cu gând a fi lucruri pă placul multora sau cu gând de a vesti o osteneală cu toată săvârșirea meșteșugului poeticesc, scriitorul petrecând ceasurile sale cele netrebnice în oareșcare răsfațare a chibzuirii, acum arată și oareșcum ființa tinereților și șegile sale cele petrecute prin taină”.

Sintetizând, putem zice că, în închipuirea răsăriteană a lui Ioan Cantacuzino poezia este, la sfârșitul secolului iluministilor, un mod de a petrece timpul care, la acest meridian, trece încet. Acolo unde există însă talent și osteneală, preocuparea de a face să treacă timpul se transformă într-o petrecere a spiritului, un răsfaț chibzuit, un meșteșug bine stăpânit, o abilitate ce nu trebuie exhibată. În fine, elementul cel mai important în acest șir de determinări este că poezia trebuie să exprime „oareșcum ființa tinereților și șegile sale cele petrecute prin taină”. Încă o dată: Ioan Cantacuzino, spre deosebire de contemporanii săi Văcărești și de Conachi, nu pune accentul, când este vorba de *scoposul* și de *misia* stihurilor, pe ideea de suferință, ci pe ideea de gratuitate bine chibzuită și de moderație în confesiune.

Nu-i lipsește, cu toate acestea, spiritul satiric. În prelucrarea liberă după Alexander Pope, ocărăște, în limbajul său bătrânesc, cu inflexiuni valahe, vanitatea omului fălos, acaparator de bunuri materiale, omul nesăbuit care se crede stăpân peste lume și *iconit* de la natură sau de la Dumnezeu:

„Că el toate săpânește
Ceriul însuși s-ar fi dres
Pentru dânsul cel ales

.....
Să petreacă mult trufos
Decât hiară mai norocos

.....
Nici rușine, nici simțire
Să priceapă c-a lui fire

Este nimic, nimic curat
Să curmeze în lăudat”.

Tonul sfătos și muștrător se păstrează și în alte versuri, încât putem spune că Ioan Cantacuzino este și el, ca toți acești *logotheti* din zorii literelor românești, un moralist și că ființa tineretilor petrecute în taină, de care face caz în *Predoslovie*, nu s-a pierdut de tot. Într-un poem ce se cheamă *Pocitanie* autorul vituperează un „boier de laviță”, adică parazit, lacom ca o babiță. El moare de indigestie după ce a înghițit, la o singură cină, o curcă întreagă. Ca să aibă sfârșit apoteotic, boierul mâncău cere și ultima bucată de pe tipsie înainte de a-și da duhul.

Cu „graiul cel sfătos” și tânguitor sunt scrise și fabulele (*Poveste* este o traducere din La Fontaine) și celelalte versuri satirice, dar și cu ideea că, viața fiind scurtă, omul trebuie să se bucure de orice clipă. Temă veche în poezie. Talentul lui Ioan Cantacuzino de a o sugera, cu mijloacele lirice de la 1792–1797, se vede mai bine în *Cântec bețivesc*, un prim cântec de lume în lirica muntenească, cultivat, cum se știe, de Anton Pann și, după el, de un lung șir de poeți până la Miron Radu Paraschivescu și, într-o notă ironică, demitizantă, de Geo Dumitrescu. Cneazul este mai legat de tradiția medievală în care petrecerea cu vin se însoțește cu ideea fatalității destinului:

„Nimic nu-i ca vinu,
El ne dă hodinu,
Lumea sfârșit n-are
Când golim pahare.
Cli, cli, cli, cli, cli!

Mâhnirea n-o vedem
Când cântăm și mult bem,
Nici frica ne-adapă,
Că-n vin pic nu-i apă.
Cli, cli, lei, cli, cli!

Suge, măi fârtate,
Cât ai sănătate,
Că nu știm prea bine
D-om fi vii și mâine.
Cli, cli, cli, cli, cli!”

Cum era firesc, fiul clucerului Răducanu scrie și versuri erotice, cu mijloacele și mentalitățile timpului. Versurile sunt însă uscate și convenționale, n-au nici măcar acea simpatică prefăcătorie pe care o aflăm în poemele jălălnice ale Văcăreștilor și ale lui Conachi. Muza lui se cheamă Bica (în *Cântec grădinăresc*) sau Nița (în prelucrarea după Metastasio, *Eleghie*...). Poetica diminutivelor, pe care o deplângea Maiorescu la 1867, socotind-o pustiitoare, începe cu un secol mai devreme în limba română. Ioan Cantacuzino cultivă *tulpinița*, *rămurița*, *grădinița* și *cosița*, *ochișorii* care omoară și învie, în fine, îl roagă pe frumosul trandafir

„rumeor” să ducă Bicăi vestea „dă mult dor”. În alte stihuri de amor, apare altă muză, Tinca (*Dăpărtat fiindă Tinca*), și, odată cu ea, apare și *ahul și vaietul* primilor Văcărești, sentimentul amarului pe care îl dă depărtarea și suferința gândului care „muimuește” (amăgește). Toate acestea nu dau pace suspinătorului îndrăgostit, care nu fuge, precum Costache Conachi, pe coclauri, ci își petrece vremea în bibliotecă și întrupează, s-a reținut, *nentrupiri* și iconește *nevediri*. Nu-i prea reușesc elegiile sentimentale lui Ioan Cantacuzino, om citit (se spune despre el că avea o bibliotecă bogată). Sunt pline de truisme și niciun vers nu se poate reține. Mai autentic, estetic vorbind, este portretul soției pocite (*Măgulire soșiii cei pocite*), un pamflet în stil arghegian scris cu fantezia și limba de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Un portret, repet, al femeii urâte, privit în două oglinzi: una virtuală (aceea a reveriei), alta reală, crudă, demitizantă, cu observații comunicate într-o tehnică, să-i spunem, a oximoronului dezvoltat: *ai fi frumoasă, dacă n-ai fi dezgustător de pocită și de n-ai fi frigidă ca o broască-n pat, și-ar putea șede bine, dacă nu și-ar șede așa de rău etc.* Tehnică simplistă, previzibilă, totuși ea arată o anumită îndemânare prozodică și preocuparea pentru jocurile verbale. Cneazul dă dovadă de lipsă de prejudecăți din moment ce nu ezită să vorbească în poem de *țâțițe* și de *țâțoaie*, cu observația că *țâțoaiele* (fala, emblema modelului feminin al vremilor mai noi) nu este pe gustul talmăcitorului din Metastasio. Merită să reproducem acest pamflet liric dedicat unei muze care cumulează toate cusururile, beteșugurile, negativitățile femeii:

„De n-ai fi urâtă, ai fi prea frumoasă;
 D-aș fi un netot, ai fi prea mintoasă;
 Dă n-ai fi dă gheață, aș fi tot dă foc;
 Dă nu m-ai degera, ar fi să mă coc;
 Dă n-ai clipi ochi[i], ai fi bute-ntreagă,
 Dă n-ai rânji dinții, ai fi numai șagă;
 Dă n-ai fi prea neagră, ai fi albă caș;
 Dă n-ar fi nasul pumn, ar fi drăgălaș;
 Dă n-ai fi târcăvă, ai fi încondeiată;
 Dă n-ai fi soioasă, ai fi ca-mbăiată;

 D-ai avea țâțițe, n-ai avea țâțoaie;
 D-ai fi mai strujită, n-ai fi moșoroaie;
 D-ai șede mai bine, n-ai fi broască-n pat;
 D-ai umbla mai drept, ar fi racul uitat;
 Dă n-aș avea nas, ai fi mirodie;
 Dă n-aș bleji ochi[i], t-aș plânge dă vie;
 Dă n-ai fi cam strâmbă, ai fi foarte-ntreagă;
 Dă nu mi-ai fi groază, mi-ai fi foarte dragă;
 Dă n-ai fi pocită, ai fi minunată;
 Dă nu te-aș și huli, ai fi tot uitată”.

Un *Cântec păstoresc* cultivă, dimpotrivă, sublimitățile amorului, întruchipat, aici, de o „păstora” cu sufletul jeluitor. Lacrimile ei formează un râu, iar râul este semnul vestitor al iubirii. Păstorul întristat cântă din fluier nu pentru a-și desfăta mioarele, ci pentru a-și plânge amorul care este mai rău decât lupul („El pune în stare rea/ vită, om și pasărea”). Unui șătrar amorezat i se recomandă fuga sănătoasă, salvatoare („fugi pă coate, frățioare”) pentru a scăpa de săgeata otrăvită. Depărtat fiind de Tica, îndrăgostitul nu are hodină, gândurile rele îl muncesc și efortul lui de a *tăcea chipul* ibovniciei („chipul Tichii cum să-l tacă/ chipul cere cu lesnire/ Vă da multă fericire?”) eșuează. Nu-i rămâne nefericitului amorezat urgisit, îndepărtat de Tica, decât fericirea de a-și cânta nefericirea:

„Dar gândul ce folos are?
Ticălosul pace n-are,
Ziua foarte stă strădește,
Noaptea prea mult îl muimește.
Vai și ah al tău cel mult
El nu-l face căci este mut.
Inimă, nu fii copilă,
Amândoi sânteț dă milă,
Starea voastră negreșit
O să-m dea curând sfârșit!”

În *Dimineața poetică*, traducere liberă, repet, după Fr. J. de Bernis, aduce personajele, simbolurile și fantasmale clasice (mitologice) ale erosului, vorbind de „smerita tăcere”, de „nimfii fără jale”, de Amorul ce „iclenește”, de Somnul-împărat „cu mac împrerurat” care, fiind din fire lenevos, intră în plină zi într-un car de abanos. În notele lămuritoare ce însoțesc poemul, Ioan Cantacuzino scrie că Aurora este „dumnezeica dimineții”, iar Floara este „dumnezeica florilor”, cât despre Amor, zice talmăcitorul de mituri, acesta nu are nevoie a fi explicat „cum s-au iconit”, fiind prea cunoscut.

În traduceri, Ioan Cantacuzino se arată mai inspirat, imaginația lui este ceva mai liberă. În *Eleghia* după Metastasio, de pildă, jelește amara despărțire de Nița și sugerează, printr-o formulă bine găsită, graba îndrăgostitului de a alerga „spre dulcea margine de mare” pentru a o reîntâlni. „Dulcea margine de mare”? Nu-i rău spus de un poet la 1796. Reușite, liric, sunt fragmentele din *Cântarea Cântărilor*. Culorile reveriei lirice sunt, aici, mai bogate, mai pline, iar muzica versurilor este mai clară:

„Frumoasă ești, iubita mea,
Nici mai este asemenea
Ochii tăi sânt tot iubire,
Porumbiță în multă uimire,
Părul tău, mătase moale,
Mult lucesc tunsele tale,
Iar dinți[i] tăi sedef curat,
În mărgenaș împrerurat.

Buzele tale înfocate
Cu dragoste vor udate,
Graiul tău cel dăzmerdat
Inima toată mi-au prădat
Grumajii cei fără seamă
Nici cașul nu-l bagă-n seamă
Albi, frumoși, rătunjori,
 Numai cu ei poți s-omori.
 Țâțele tale stau ivite
Ca două mere în crin pitite.
Dar măgura cea dă jos
Mai stătut-au loc frumos,
Unde văz iarbă mărunță
Ș-unde dau unde să cruntă.
Piarz auz, piarz simțire
și sânt tot numai uimire.
Cât oi fi cu viață-n mine
n-oi lipsi dă lângă tine.

.....
Din Liban, soro, scoboară,
Mireasă, vino spre sară,
Vino să ne mai dăzmierdăm
Dragoste multă să ne răzdam!
Câte tarle sânt pă munte
Dă flori multe i mărunte
Stau dă noi bătătorite
Și peșterele cărărite,

.....
Țâților tale mă dau rob
Rumenul lor în buze sorb.
Soro, ce sânt așa frumoase
Și dulci și drăgăstoase?
Tot ce e p-a tău trupșor
E ca floarea mirositor.

.....
Buzele tale mult în plac,
Miare simt că să prefac,
Limba ta dulceată goală,
Mângâiere l-a mea boală.
Grădină mult înflorită,
Așa ești împodobită.
Grădină păstrată bine,
Cu izvor zleit dă mine”.

Aceste versuri frumoase în genul lor și în timpul în care au fost scrise sunt suficient de convingătoare pentru a nu-l uita pe uitatul Ioan Cantacuzino, om de cultură franțuzească și, după cât se poate bănuie, la curent și cu poezia grecească și italienească. Nu are, este adevărat, pasionalitatea puternică, jeluitoare și imaginația lirică a lui Conachi și nici nu știe să se prefacă atât de inteligent și de fermecător ca Ienăchiță Văcărescu (un spirit bizantin, mai subtil), dar poeziile sale, câte sunt, și traduceriile sale sunt mai sincronice cu spiritul timpului european și arată o disponibilitate tematică mai mare. Este limpede că el a depășit modelul Anacreon și că încearcă în limba lui „prea puțină” să cuprindă teme mari ale poeziei, nu numai pe cele ce exprimă „trebuințele” sale. În afară de fragmentele citate din *Cântarea Cântărilor*, *Răsuflarea* și *Cântec bețivesc*, cele mai bune versuri ale lui Ioan Cantacuzino sunt acelea din *Lăcașul morții* (I), o traducere din preromanticul Th. Gray. Aici invenția verbală este mai bogată și fantezia neagră a stihuitorului arată că știe să se hrănească cu negativitățile lumii. Sensibilitatea la materiile degradate și, în genere, imaginația unei lumi întoarse (a unui *pocit locaș*, acolo unde eșuează sufletele păcătoase) este absolut remarcabilă. Iată cum prezintă talmăcitorul acest spațiu de ispășire, imaginat întâi de un poet preromantic din Occident, transpus și împodobit, apoi, de un poet din Răsărit format la confluența mai multor mitologii, la curent cu viziunile iadului din pictura bisericească și din scrierile ortodoxe ale timpului său:

„Acoló pă brazi, dă stare hulită,
 Cuibează fiteșce pasăre pocită.
 Locu tot drept iarbă otravă plodește
 Și iarna stă pă loc, nici scade, nici crește.
 Pământu dâן prejur e mormânt dâ-ngropat
 Și mii dă răuri curg dă sânge închegat
 Ce duc case vechi și trupuri moarte
 Și drept să vâzâiască le-auzi gemând foarte.
 Dâן'ceputul lumii p-o vale mult în jos
 O capiște mare e, d-un trup dă tot rotos.
 Patru porți dă fer în patru o împart,
 După voia sorțului lumea așa o dăspart.
 Una cată Apusul, alta spre Răsărit,
 Una vede pă arap, alta pă siberit.
 Aici vin grămadă, toți amestecați,
 Prunci și bătrâni, săraci, împărați.
 Bătrânețea, boala și durerea cea rea
 Sânt străjari strașnici ce stau tot acoloa.
 Straia lor e măhnire și pocitul locaș
 E negru și hulit, vedit că-i ucigaș.
 Și fumul făcliilor ce sânt dă zmoală rea
 Fac un întuneric și dau o groază grea.

O hiară fără auz și fără vedere
E bozul ce aici roș și toț milă-i cere.
Moartea o numesc și a ei împărăție
Să-ntinde peste tot ce are stare vie”.

Așa arată, în rezumat, *dimineața poetică* a lui Ioan Cantacuzino, un precursor, putem zice, al lui Arghezi, spirit autentic liric, mai complex, mai cultivat și mai deschis spre Occident decât alți stihuitori din vremea lui, așa cum reiese din *Cântec bețivesc* și *Răsufare*, dar mai ales din traducerile sale din *Cântarea Cântărilor* și, prin intermediu franțuzesc, din poezia preromantică engleză.

ABSTRACT

Ioan Cantacuzino's 'poetical morning' attests a precursor, we may say, of Arghezi, an authentic lyrical spirit who is more complex, cultivated and open towards the West than that of other authors of rhymes of his age, as is revealed by such writings as those entitled 'Cântec bețivesc' (= A Drunkard's Song) and 'Răsufare' (= Breath), but more especially by his translations of the 'Song of Songs' and, due to a mediated French-channeled assistance, his translations of pre-Romantic English poetry.

Keywords: history of Romanian literature, early Romanian poetry, Ioan Cantacuzino, poetic art, translations.